

Asia: VN/25955/2022

Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleistä asetuksesta

Asetusluonnos asettaa kunnat eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, siirtyykö sote-palvelut henkilöstöineen hyvinvointialueelle kunnalta vai vapaaehtoisesti perustetusta kuntayhtymästä. Asetus heikentää pysyvästi vapaaehtoisia kuntayhtymiä perustaneiden kuntien rahoitusasemaa ja elinkelpoisuutta.

Valtion tulee korvata ja huomioida tasapuolisesti palkkojen harmonisoinnista, hyvinvointialueiden tai jo perustettujen vapaaehtoisten kuntayhtymien perustamis- ja muutuskustannukset ja muut erikseen nyt tehtävässä uudistuksessa huomioitavat kustannuserät (palkkojen harmonisointi, lomapalkkavelat). Edelläkävijäkuntia ja niiden asukkaita ei saa rankaista jo tehdystä kehitystyöstä ja kertaalleen verovaroin maksetuista kustannuseristä leikkaamalla ne uudelleen pysyvästi kuntien tulevasta rahoituksesta.

Valtionosuusjärjestelmä ei nykyisellään huomioi riittävästi kuntien kasvusta, lapsista tai vieraskielisistä aiheutuvia kustannuksia. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen nykyinen valtionosuusjärjestelmä uhkaa romuttaa kasvavien lapsivaltaisten kuntien rahoituspohjan, minkä seurauksena vaarannetaan jopa kasvualueiden ja koko maan elinvoimaisuutta, kun kunnilla ei ole varaa kasvun vaatimiin taloudellisiin panostuksiin. Valtionosuusjärjestelmä tulee uudistaa kuntien elinvoimaisuutta ja kansantalouden kasvua tukevaksi, ei niitä estäväksi järjestelmäksi.

Kiinteistöverotulojen huomioimisen vaikutuksista maksuunpantaviin valtionosuuksiin ei ole käytettävissä kuntakohtaisia vaikutuslaskelmia, joten edellytyksiä muutoksen arviointiin ei ole tarjottu osana lakivalmistelua.

Valtionvarainministeriön julkaisussa julkisen talouden ohjauksen kehittämisestä tuodaan esille haasteet valtionavustuskäytäntöihin. Kuntasektorille myönnettävät harkinnanvaraiset valtionavustukset ovat merkittävä osa kuntien rahoituksen kokonaisuutta. Korvamerkityt valtionavustukset ovat yleiskatteellisia valtionosuuksia täydentävä ja niitä kohdennetumpi tapa osoittaa erillisrahoitusta kunnille. Näemme, että hankemuotoisen kehittämisen sijasta kestävämpään tulokseen voitaisiin päästä tukemalla yleiskatteellisella valtionosuusrahoituksella kuntien kehittämistyötä, osana perustyötä ja -rahoitusta.

2. Laskennallisten kustannusten ja lisäosien perushinnat vuodelle 2023 (1 §)

Laskennallisiin kustannusosiin nykyisin sisältyvä kasvuosa on parannus aiempaan tilanteeseen, mutta kustannusosan merkitys on liian vähäinen kasvavien kuntien menopaineisiin nähden. Kuntien kustannuspaineen näkökulmasta kasvu ja lasten määrä tulisi huomioida vahvemmin valtionosuuden kustannusosissa ja erityis-/ikäryhmäperusteiset tehtävälisäykset tulisi kompensoida osana erityis-/ikäryhmittäisiä valtionosuuksien kustannusosia, ei aiheuttamisperusteesta riippumattomin jakoperustein.

Nykyisellä valtionosuusrahoituksella kasvavien ja lapsivaltaisten kuntien elinvoima uhkaa hiipua hyvinvointialueuudistuksen jälkeen. Jatkossa kunnille kalleimpia asukkaita ovat alle 12-vuotiaat lapset.

Uudistukseen liittyvän rahoitusmallin seurauksena kunnassa syntyvä ja siellä koko elämänsä asuva ei tule sote-uudistuksen jälkeisellä tulo-meno-rakenteella koskaan kattamaan kunnalle syntyviä menoja. Lasten ja nuorten talousvaikutus on kunnan kannalta negatiivinen, kun taas eläkeläisten ja ikääntyneiden talousvaikutus on kunnan kannalta ylijäämäinen sote-uudistuksen jälkeen. Lapsiperheiden ja erityisesti lasten palveluiden kustannustehokkuus korostuu jatkossa koko kunnan talouden tasapainotilan kannalta.

Sote-uudistus tuo esiin valtionosuusjärjestelmän ongelmat: kuntien vastuulta siirtyvät pois kalliit sote-menot, mutta nuoren väestöpohjan omaavien kuntien käyttötalous tulee painumaan negatiiviseksi. Lapsiperheille tarvitaan palveluja, mutta näitä investointeja joudutaan rahoittamaan lainarahalla. Sote-uudistuksen yhteydessä tämä ongelma tulee korjata valtionosuusjärjestelmään tehtävillä muutoksilla valtion lupausten mukaisesti.

Lapsivaltaiset kasvukunnat velkaantuvat voimakkaasti isojen investointipaineiden vuoksi. Samalla valtio on kuluvalle hallituskaudella enimmäkseen vain lisännyt kuntien koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kustannustaakkaa, esimerkiksi kiristämällä varhaiskasvatuksen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksia. Lisäksi paheneva työvoimapula voimistaa palkkojen nousua erityisesti varhaiskasvatuksessa. Kasvukuntien elinvoimaisuudesta huolehtiminen on kriittistä koko valtakunnan menestyksen kannalta.

Kasvavat ja lapsiperhepainotteiset kunnat eivät saa jäädä epätasa-arvoiseen asemaan sote-uudistuksen myötä, jotta lapsiperheille pystytään jatkossakin takaamaan kattavat palvelut kuntien toimesta. Mikäli kasvukuntien rahoitustasapainosta ei pidetä huolta, joutuvat kunnat leikkaamaan sekä käyttötaloutta että kasvua mahdollistavia investointeja. Kasvukuntien heikkenevä talous on uhka koko Suomen kansantalouden kasvulle. Myös kasvussa oleva vieraskielisten lapsien osuus väestönkasvussa tulisi huomioida nykyistä paljon paremmin valtionosuusjärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

3. Syrjäisyyksiluvun määrätymisperusteet (2 §)

-

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosan määrätymisperusteet (3 § ja liite)

Kunnille otetaan vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla.

Kuntien palkitseminen vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään laajalti ihmisten arkiympäristöissä.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattoreiden tietopohjaa on kehitetty yli 10 vuotta niiden laadun varmistamiseksi. Tietopohja muodostuu niistä tiedoista, jotka ovat tällä hetkellä saatavilla kaikista Suomen kunnista.

Tietopohjaa tulee kehittää jatkuvasti ja uusia indikaattoreita tulee ottaa käyttöön, kun luotettavaa ja vertailukelpoista tietoa on saatavilla. Indikaattorien soveltuvuutta on myös syytä arvioida, jotta voidaan varmistua, että kannustin toimii tavoitteidensa suuntaisesti. Valittujen indikaattoreiden määrää voidaan kokonaisuudessaan pitää kohtuullisena etenkin vertailtaessa esim. hyvinvointikertomusten vähimmäistietosisällön indikaattorimäärään.

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaisista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on". Toimintaa

kuvaavat indikaattorit koskevat: peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria), liikunta (5 yksittäistä indikaattoria), kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria), kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät kunnan toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit:

1) Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein.

2) Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa.

3) Koulussa pitkät liikuntavälitunnit.

4) Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä.

5) Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakkoarviointiin.

6) Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.

7) Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa.

8) Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

9) Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä.

10) Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

11) Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.

12) Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

13) Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja.

14) Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.

15) Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Jos indikaattoreita olisi vain muutama, olisi vaarana että tehtäisiin vain niitä asioita, joita HYTE-kertoimessa mitataan. Nyt valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Indikaattoreissa painottuvat nuoret ja tätä perustellaan tietopohjan saatavuudella. Tulevaisuudessa olisi kuitenkin tärkeää nostaa indikaattoreihin myös muiden ikäryhmien, ja etenkin kasvavan ikäihmisten joukon, hyvinvoinnin edistämistä ja hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita. Osaan indikaattoreista voi vastata kunta itse ilman, että sitä tosiasiallisesti todennetaan. Esimerkiksi kulttuuriin osallistumisen indikaattorin osalta huolena on tiedon vertailtavuus ja luotettavuus tehtyjen toimenpiteiden osalta.

Indikaattorivalinnoissa on pyritty korostamaan poikkihallinnollisen ja pitkäjänteisen työn merkitystä yksittäisiin indikaattoreihin keskittymisen sijaan. Indikaattorit on valittu siten, että ne kuvaavat prosesseja, jotka johtavat yhä systemaattisempaan ja laaja-alaisempaan työhön ja mittaavat tuloksellisuutta väestötasolla, joka on seurausta systemaattisesta ja koordinoitusta työstä useammalla hallinnonalalla. Suomen kunnat ovat kuitenkin hyvin erilaisia ja tiettyihin rakenteisiin ja foorumeihin ohjaaminen ei välttämättä palvele tarkoitusta. Asukkaiden osallisuutta edistettäessä ja arvioitaessa tulee tunnistaa osallisuuden eri muodot ja osallisuustyön monet muodot. Asukasraadit ovat yksi menetelmä muiden menetelmien joukossa ja niiden korostaminen indikaattoreissa ei liene tarkoituksenmukaista.

Prosessi-indikaattorit on kerätty tähän mennessä ja kerätään jatkossa THL:n TEA-tiedonkeruiden yhteydessä suoraan kunnista. Tässä yhteydessä on tärkeä tehdä laadunvarmistusta ja löytää keinot varmistaa kuntien ilmoittamien tietojen vertailukelpoisuus ja todentaa tehdyt toimet.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosaa määriteltäessä käytettävät kunnan toiminnan tulosta kuvaavat tulosindikaattorit (5):

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kouluterveyskyselyn tuloksia oppilaille tehtävistä seuraavista kysymyksistä: a) kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista; b) ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista.

Tilastokeskuksen tutkintorekisterin tietoja koulutuksen ulkopuolelle jääneistä 17—24-vuotiaista, osuus vastaavanikäisestä väestöstä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimeentulorekisterin tietoja toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneista 25—64-vuotiaista, osuus vastaavanikäisestä väestöstä.

Eläketurvakeskuksen eläketilaston tietoja työkyvyttömyyseläkettä saavista 25—64-vuotiaista, osuus vastaavanikäisestä väestöstä.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen Erikoissairaanhoidon- ja perusterveydenhuoltotilastot, hoitoilmoitustiedot kaatumisiin ja putoamisiin liittyvistä hoitojaksoista 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön

Tulosindikaattorit (5 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Tulosindikaattorit on valittu näiden periaatteiden mukaan: kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin, eri ikäryhmät ovat edustettuina, ja jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Indikaattoreiden laatijoiden tavoitteena on ollut, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan. Työllisyys korostuu tulosindikaattoreissa vahvasti. Viidestä indikaattorista kolmella on kytkös työhön, jota tehdään työllisyyden edistämiseksi. Tämä on hyvä huomioida käynnissä olevaan TE 2024-uudistukseen ja toimijoiden uudistuvaan vastuunjakoon liittyen.

5. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (4 § ja 8 §:n 3 momentti)

-

6. Verotuloihin perustuvassa valtionosuuden tasauksessa huomioon otettavat verotulot (5 § ja siirtymäsäännös 8 § 4 mom.)

Asetuksen mukaan 50 % laskennallisista kiinteistöverotuloista otettaisiin huomioon määrättäessä kunnan verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta. Kiinteistöverotulojen huomioimisen

vaikutuksista maksuunpantaviin valtionosuuksiin ei ole käytettävissä kuntakohtaisia vaikutuslaskelmia, joten edellytyksiä muutoksen arviointiin ei ole tarjottu osana lakivalmistelua.

Mikäli kiinteistöverotulojen huomiointi valtionosuuden tasauksessa heikentää entisestään kasvavien lapsivaltaisten kuntien asemaa, uhkaa se kuntien elinvoiman kasvua ja tulee pitemmällä aikavälillä johtamaan kunnissa tehtäviin, kansantalouden kannalta epäsuotuisiin linjauksiin ja taloudellisiin ratkaisuihin.

7. Kotikuntakorvausta koskevien tietojen toimittaminen (6 §)

-

8. Siirtolaskelmissa huomioon otettavat verotulot (7 § 2 mom.)

-

9. Takautuvien palkkaharmonisaatiokustannusten huomioon ottaminen siirtolaskelmissa (7 § 1 mom.)

Asetusluonnoksessa esitetty palkkaharmonisaation huomioiva malli johtaa tilanteeseen, jossa valtion kannustamia vapaaehtoisia kuntayhtymiä perustaneet kunnat joutuvat pysyvästi heikompaan rahoitusasemaan uudistuksen seurauksena. Ennakoimattomat piikkipalkkaharmonisoinnin kustannukset tulevat nostamaan edelläkävijäkuntien sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannuksia merkittävästi vuosien 2021-2022 aikana ja myös suunnitellusti jo toteutetut palkkaharmonisaatiot, kuntien rahoituksella toteutetut muutokset ja muut eriävästi kuntayhtymistä tai kunnista hyvinvointialueelle siirtyvät erät, johtavat kuntien eriarvoiseen kohteluun uudistuksen rahoituksessa ja pysyvissä seurauksissa.

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä Keusote on yksi kuntien vapaaehtoisesti perustama sote-kuntayhtymä, jonka omistajakuntien (Hyvinkää, Järvenpää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Tuusula) alueelle muodostuu uusi Keski-Uudenmaan hyvinvointialue. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen organisaatio ja toiminnot rakentuvat nykyisen kuntayhtymän pohjalta. Valtaosa uuden hyvinvointialueen työntekijöistä siirtyy hyvinvointialueelle nykyisestä kuntayhtymästä.

Keusote on vuodesta 2019 alkaen kehittänyt ja yhtenäistynyt voimallisesti johtamisrakennettaan, palvelutuotantoaan, sopimuksiaan, tukipalveluitaan sekä tietojärjestelmiään. Muutoksista ja uudistamistyöstä on aiheutunut kuntayhtymälle mittavat etupainotteiset kustannukset, jotka kunnat ovat maksaneet kuntaosuuksina. Nämä kustannukset näkyvät sote-siirtolaskelmien kustannuksissa. Tehdyn uudistamistyön ansiosta Keusote loistaa nyt hyvinvointialueeksi siirtymisen valmiusasteen kärjessä.

Hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä eri kuntien työntekijät siirtyvät omine palkkoineen hyvinvointialueelle. Eri kunnissa samasta tehtävästä on voitu maksaa hyvinkin erilaisia palkkoja. Esimerkiksi sosiaalityöntekijöiden palkoissa voi olla jopa useiden satojen eurojen eroja. Uuteen hyvinvointialueorganisaatioon siirryttäessä työntekijöiden palkat täytyy yhtenäistää niin, että samasta työstä maksetaan samaa palkkaa.

Keusotessa on henkilöstön palkkoja on yhdenmukaistettu usean vuoden palkkaohjelmalla jo ylimpään desiiliin, yhteensä yli 8 miljoonalla eurolla. Useissa Suomen sote-kuntayhtymissä käydään parhaillaan neuvotteluita työnantajan ja henkilöstön välillä, että valtakunnallisella tasolla kuntatyönantajan ja henkilöstöjärjestöjen välillä, palkkojen harmonisoinnista niin sanottuihin piikkipalkkoihin. Piikkipalkalla tarkoitetaan korkeinta tehtävästä maksettavaa palkkatasoa. Keusotessa henkilöstöjärjestöt vaativat takautuvasti vuodesta 2021 alkaen palkkojen harmonisointia ammattiryhmän korkeimmalle tasolle.

Keusoten omistajakuntien sote-kustannukset nousevat voimakkaasti vuonna 2022. Kuntayhtymän tämän vuoden budjetti on syyskuun ennusteen mukaan ylittymässä oman toiminnan osalta jo noin 44 miljoonalla eurolla. Myös HUSista on näillä näkymin tulossa ainakin yli 10 miljoonan alijäämä katettavaksi Keusoten kuntien toimesta. Keusoten palkkaharmonisointi neuvottelut ovat kesken ja vaatimuksena on vuosien 2021-2022 palkkojen harmonisointi korkeimpiin palkkoihin. Arvioiden mukaan tästä tulisi kirjattavaksi kuntayhtymän viimeiselle toimintavuodelle noin 20 miljoonaa euroa lisää henkilöstömenoja.

Vuositasolla jo tehty ja mahdollisesta piikkipalkkaharmonisoinnista tuleva vuosikustannus nostaa siirtolaskelmissa ja valtionosuusleikkauksissa Keusoten kunnissa huomioitavia kustannuksia noin 18 miljoonalla eurolla. Tämän lisäksi valtionosuusleikkausta suurentaa vuosittain maksetut, tehdyistä muutoksista ja toiminnan yhteensovittamisesta aiheutuneet kustannukset. Toisin kuin voisi olettaa, kuntayhtymän kustannuksissa ei toistaiseksi ole onnistuttu saavuttamaan tavoiteltuja säästöjä ja toiminnan tehostumista. Työtä on tehty systemaattisesti kuntien kustannuksella, mutta hyödyt realisoituvat vasta hyvinvointialueella.

Esitetty asetusluonnos ei poista edelläkävijäkunnille aiheutuvaa pysyvää valtionosuutta alentavaa vaikutusta ja johtaa siihen, että em. kunnat jäävät pysyvästi heikompaan rahoitusasemaan niihin kuntiin nähden, joissa vapaaehtoisia sosiaali- ja terveystalveluiden kuntayhtymiä ei ole tehty. Vapaaehtoisissa sote-kuntayhtymissä palkkaharmonisaatio on tehty kuntien rahoituksella. Hyvinvointialueilla palkat harmonisoidaan valtion kustannuksella.

Vapaaehtoisia kuntayhtymiä perustaneissa kunnissa asuvat kuntalaiset joutuvat uudistuksen seurauksena maksamaan uudistuksesta kahdesti. Kunnat ja kuntalaiset ovat maksaneet veroina jo kertaalleen edelläkävijyydestä syntyneet kustannukset. Jotta kunnat pystyvät jatkossa tuottamaan kuntalaisilleen vastuulleen jäävät tehtävät, ne joutuvat valtionosuusleikkauksen kattaakseen keräämään kuntalaisiltaan enemmän veroja. Hyvinvointialueuudistus heikentää merkittävästi edelläkävijäkuntien elinvoimaisuutta ja asettaa kunnat ja niiden asukkaat eriarvoiseen asemaan.

Piikkipalkkaharmonisaatio tulee toteuttaa Suomen eri alueilla yhdenmukaisin perustein ja valtion rahoituksella – riippumatta siitä, milloin sote-uudistukseen tähtääviä alueellisia toimintojen yhdistämissä on alettu toteuttaa. Myös hallintovaliokunta on mietinnössään 15/2022 vp HE 68/2022

vp todennut, että palkkaharmonisaation perusteella eri alueiden kunnat ovat eri asemassa riippuen siitä, onko palkkaratkaisut tehty vai tehdäänkö ne vasta sote-uudistuksen voimaantulon jälkeen.

Sama yhdenvertaisen kohtelun vaatimus koskee myös muita kustannuseriä. Valtion ei tulisi rankaista niitä kuntia, jotka ovat etupainotteisella etenemisellään auttaneet valtiota sote-uudistuksen toteuttamisessa. Mikäli piikkiä palkkojen mukainen harmonisointivelvoite olisi ollut kuntien tiedossa kuntayhtymiä perustettaessa, siirtymää valmisteltaisiin varmasti tämänhetkistä laajemmin suoraan kunnista hyvinvointialueille ja muutoksen maksaisi valtio ilman kuntayhtymävaiheesta uudistukselle syntyneitä helpotuksia.

Vehmas Markku
Tuusulan kunta - Markku Vehmas, talousjohtaja